

SKATTESÄNKNINGSPROGRAMMET

SVENSK TIDSKRIFTS förslag att de borgerliga partierna — och särskilt högern — skulle överväga att lägga fram ett principprogram för skattesänkning har väckt livlig debatt. På något håll har man missförstått förslaget. Tanken är naturligtvis inte att ett dylikt program skulle vara »konkret» i den meningen att det skulle innehålla en detaljerad redogörelse för takten i och metoderna vid dess genomförande. Intet parti kan lova i dag att t. ex. år 1959 eller 1961 sänka vissa skatter så och så mycket. Det vore att tvinna ett rep av månstrålar och sand. Vad som kan göras och vad som bör göras är att med utgångspunkt från en principiell genomgång och kritik av hela vårt nuvarande skattesystem utarbeta en målsättning beträffande inkomst-, företags-, arvs- och förmögenhetsskattens nivå. Även de indirekta skatterna måste föras in i bilden. Här står många frågor öppna — frågor, som allt fler medborgare vill ha ett svar på. Vilken är t. ex. den nivå som man utifrån olika effektivitetshänsyn bör acceptera beträffande företagsbeskattningen? Hur bör lagervärderings- och avskrivningsreglerna reformeras? Hur bör den statliga inkomstskattens progressivskala vara utfor-

mad? Bör dubbelbeskattningen av aktiebolagsutdelningar bestå? Har förmögenhetsskatten något berättigande? Hur skall sambeskattningsproblemet lösas? Hur skall den indirekta beskattningen avvägas?

Någon kan invända att de borgerliga partierna i olika sammanhang tagit ståndpunkt till dessa frågor. Just det! I olika sammanhang. Med utgångspunkt från det statsfinansiella läget varje år har man utformat ett skattesänkingsalternativ för det kommande budgetåret. Samtidigt har en mångfald speciella skattesänkingskrav förts fram i olika motioner. Men den som vill ha en överblick över de samlade skattepolitiska konsekvenserna av dessa ståndpunktstaganden — han bör lämpligen bereda sig på en aktningssvärd forskarinsats.

En följd av socialdemokraternas regeringsställning har varit att de haft initiativet. Oppositionen har tvingats att styckevis och delat bekämpa regeringspolitiken. Detta har varit ofrånkomligt. Men man har på borgerlig sida tyvärr försummat att slita sig loss ur den aktuella striden för att tala om vad hela den mångåriga kampen mot den socialistiska skattepolitiken egentligen gäller. Det är hög tid att man gör det.

Mot borgerliga kortfristiga skattesänkingskrav har socialdemokraterna haft ett utomordentligt trumfkort, som de aldrig försummat att spela ut. Ni vill sänka skatterna — utmärkt! Var skall pengarna tagas? Från folkpensionärerna? Eller barnbidragen? Sjukförsäkringen? Försvaret? Ett oppositionsparti, som vill kunna stå för vad det säger och bindes av att *dess alternativ är lagt på kort sikt* tvingas då att framlägga en skuggbudget, som det är lätt att angripa. Se där, säger socialdemokraterna, våra motståndare vill taga ifrån just er vad välfärdspolitiken givit. Oppositionen tvingas på detta sätt kämpa på socialdemokraternas villkor och med av dem bestämda vapen.

Högerpartiets framgångar under senare år beror sannerligen inte — som den socialdemokratiska pressen så gärna påstår — på någon skattesänkingsdemagogi. Snarare har dessa framgångar tillkommit *trots skuggbudgeten* med dess impopulära besparingar helt enkelt därför att allt fler människor sagt sig att den vittnar om en ärlig vilja att föra en annan finans- och skattepolitik. Varför då inte gå ett steg längre — och inte bara visa en ärlig vilja utan också tala om vad man vill! Då måste man lägga fram ett sammanfattande och genomtänkt principprogram, som besvarar ovan ställda frågor — och många fler därtill. Alldeles särskilt måste man vinnlägga sig om uppgiften att be-

stämman en förnuftig relation mellan den direkta och den indirekta beskattningen. Varför skall just Sverige — till skillnad från många andra länder — i så stor utsträckning avstå från de fördelar ur sparfrämjande synpunkt, som den indirekta beskattningen erbjuder.

Framläggandet av ett dylikt program binder ju inte — det må än en gång understrykas — de borgerliga partierna beträffande takten och metoderna. Vårt statsfinansiella läge är sådant att det kommer att dröja åtskillig tid innan skadeverkningarna av den socialistiska finans- och skattepolitiken kunnat botas. Man får — som sagt — arbeta sig fram steg för steg.

Strävandena att förverkliga programmet skulle i ett hänseende få en mycket välgörande effekt. Man skulle tvingas att på allvar angripa problemet med de ständigt stigande statsutgifterna. Under alltför många år har man först bestämt vad man skall ha ifråga om statsfinansierade reformer och sedan sett sig om efter pengar att betala dem med. Alla partier har — mer eller mindre — varit gripna av ett slags välfärdsyra, som i sista hand lett till att grupper, vars klagan är mindre högröstad än de stora kollektivens intressekrav, skjutits åt sidan. Dessa grupper behöver inte främst kontanta understöd utan faktiska vårdmöjligheter. De uppgifterna måste lösas och kan lösas — utan att man för den skull behöver uppge skattesänkningen som allmän politisk målsättning.

En skattesänkingspolitik kan nämligen utformas så att den verkar produktionsstimulerande. Därtill kommer att dessa reformuppgifter inte är av överväldigande ekonomisk storleksordning. Det är bara insikten och den goda viljan, som har fattats hos de makthavande.

Till sist kan det vara anledning att göra en stillsam invändning gentemot Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, som i ett temperamentsutbrott på ledarspalt rubricerat »Högern och skatterna» beskyllt Svensk Tidskrift för inte bara »vanlig politisk demagogi» utan för »förvanskningar av motståndarnas motiv, som står farligt nära rena förfalskningar». I den ledare, vari vi framställde ett krav på ett borgerligt skattesänkingsprogram, skulle vi nämligen inte ha påpekat att »ett huvudskäl till efterkrigstidens höga skatter varit de reformprogram som på skilda områden påbörjats eller genomförts. Utslagsgivande har här varit en social och kulturell målsättning, som helt accepterats även utanför socialdemokraternas led», säger G. H. T. Helt accepterats? Det skulle i så fall vara av G. H. T. och möjligen av Expressen. Högerpartiet torde kunna svara för sig självt. Vad Svensk Tidskrift, som är ett fristående konservativt

organ, beträffar, så har den bestämt varnat för de finansiella och sociala konsekvenserna av en politik, som haft till målsättning att i allt större utsträckning föra över uppgifter, som individen själv kan och bör lösa, på det allmänna. Ett grundläggande skydd för individens trygghet är nödvändigt — det bestrids icke av någon. Men vill verkligen G. H. T. inränga t. ex. den socialistiska bostadspolitiken med dess enormt kostsamma subventionssystem i den målsättning, som man helt accepterar? I så fall bör den ärade kollegan besinna att en bråkdel av de anslag, som förbrukats i bostadssubventioner skulle ha varit tillräcklig för att på ett avgörande sätt förbättra läget för de nödlidande människorna inom sjuksjukvården, åldrvården och fångvården, grupper, vars talan G. H. T. med all rätt så starkt för. Ytterligare polemik gentemot den älskvärda beskyllningen för att ha överträffat »vanlig politisk demagogi» — vad man nu avser därmed — finner vi överflödig.

Till frågorna kring ett skattesänkingsprogram återkommer Svensk Tidskrift med en artikelserie, i vilken ett antal kända experter diskuterar principerna för en allmän skattereform.